Asiantuntijalausunto
Asia: E 27/2024 vp
22.5.2024

Tulevaisuusvaliokunta

**Lausunto valtioneuvoston selvityksestä: Suomen ennakkovaikuttaminen Euroopan terveysunionin tulevaisuuteen**

Bayer Nordic SE kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtioneuvoston selvitystä Suomen ennakkovaikuttamisesta Euroopan terveysunionin tulevaisuuteen. Bayer peräänkuuluttaa Suomen aktiivista roolia terveysunionin rakentamisessa sekä erityisesti innovaatiomyönteisen sääntelyn edistämisessä.

Yhdymme valtioneuvoston näkemykseen siitä, että terveys ja hyvinvointi ovat vahvasti kytköksissä talouden kasvuun ja kilpailukykyyn. Tutkimusintensiivisenä alana lääketeollisuus on tärkeä talouden moottori. Yritysten panostukset luovat uutta liiketoimintaa, korkean tuottavuuden työpaikkoja ja verotuloja. Terve väestö on myös edellytys yhteiskunnan kestävälle kasvulle. Uusien lääkehoitojen myötä siirrymme yhä enemmän oireiden hoidosta sairauksien parantamiseen. Tämä näkyy työ- ja toimintakykyisten vuosien lisääntymisenä sekä vähentyneenä paineena julkiseen terveydenhuoltoon.

Jaamme valtioneuvoston kannassa esitetyn tavoitteen unionin kriisinsietokyvyn parantamisesta. Esimerkiksi lääkealan toimintaympäristöstä huolehtiminen tulee liittää laajempaan pyrkimykseen lisätä Euroopan omavaraisuutta ja kilpailukykyä kriittisillä aloilla. Laadukkaiden ja tehokkaiden lääkehoitojen kehittäminen ja saatavuus on elinehto Euroopan tulevaisuudelle. Riippuvuus ulkomaisista toimittajista asettaa EU:n alttiiksi toimitushäiriöille erityisesti kriisitilanteissa. Yhteisenä tavoitteenamme tulee olla taata kansalaisille tarvittavien lääkehoitojen saatavuus kaikissa olosuhteissa. Bayer on mukana parhaillaan käynnistysvaiheessa olevassa EU:n kriittisten lääkkeiden alliansissa.

Bayer korostaa, että resilienssiä rakennetaan tutkimuksen kautta: oma tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on vahvan eurooppalaisen teollisen tuotannon perusta. Tähän vaikutetaan parhaiten ylläpitämällä kilpailukykyistä ja ennakoitavaa IP-oikeuksien sääntelykehikkoa**.** Eurooppa ei pysty kilpailemaan globaaleista lääkealan investoinneista valtiontukien määrällä. Sen sijaan vahvuutemme voi olla mahdollistava ja innovaatiomyönteinen lainsäädäntö, joka kannustaa tutkimustyöhön ja uusien lääkkeiden kehittämiseen. Vain sitä kautta voimme parantaa myös lääkkeiden saatavuutta.

Eurooppalaisen terveystietoavaruusasetuksen (EHDS) avulla on mahdollista helpottaa terveystietojen turvallista hyödyntämistä tieteellistä tutkimusta varten. Asetuksen kansallisessa toimeenpanossa tuleekin välttää toisiolakiin jääneiden valuvikojen toistaminen.

EU:n lääkelainsäädännön uudistus on toinen keskeisesti eurooppalaisen lääkealan toimintaedellytyksiin vaikuttava terveysunion alainen lakikokonaisuus. Bayer peräänkuuluttaa Suomelta paljon nykyistä aktiivisempaa roolia lakipaketista käytävissä neuvostokeskusteluissa. Komission pohjaesitys oli monin tavoin ongelmallinen tutkivan lääketeollisuuden näkökulmasta. Uudistuksella ei tule heikentää kannustimia tutkimukseen

ja innovaatioihin tai heikentää Euroopan globaalia kilpailuasemaa lääkealan investointikohteena. Suomen kanta EU-lääkelainsäädännön uudistamiseen on kuvattu tarkemmin aiemmassa U-kirjeessä U 56/2023 vp.

Bayer pitää lisäksi tärkeänä, että terveysunioniin liittyvässä laajassa säädöspaketissa kiinnitetään erityistä huomiota sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseen ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen. Poliittisten päätösten kumulatiivista vaikutusta yksittäiselle toimialalle on arvioitava nykyistä koordinoidummin. Lääkeala on tästä hyvä esimerkki, sillä alaan kohdistuu oman hallinnonalansa ulkopuolelta paljon myös Green Deal -ohjelmasta tulevaa päällekkäistä ympäristösääntelyä.

Terveysala on yksi maailman nopeimmin kasvavia teollisuudenaloja. Bayer korostaakin, että Suomen tulee nähdä terveysalan toimintaedellytysten turvaaminen myös kansallisen EU-vaikuttamisen prioriteettina sen merkittävän taloudellisen jalanjäljen ja kasvupotentiaalin vuoksi.

Kunnioittavasti

Bayer Nordic SE

Jannika Kaikkonen
Yhteiskuntasuhdejohtaja